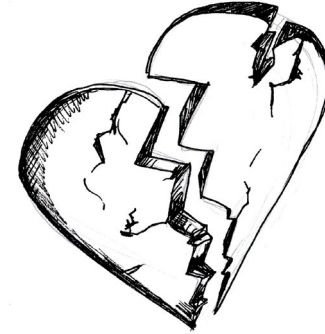

Setšhaba sa go Fapafapana

ka Oghenefejiro Arek-Bawa

Kgalekgale, dihlopha tše pedi tša batho di be di phela ka khutšo ya tšona ka thoko. Se sengwe se be se dumela ka go phethagala, mola se sengwe se be se amogela go se phethagale. Sehlopha sa pele se be se le sa setšo bao ba be ba atlega ka tlhophišo gomme ba be ba dumela gore nako ya bona ya maabane e ba thuša go ba pono ye kaone ga bona. Ba be ba ithutile ebile ba be ba le bohlale. Ba be ba tsebega bjalo ka di-AR. Boikgopolelo, bokamoso le go ikemišetša go hlolwa ga sehlopha se sengwe go ba dumelela go phela bophelo bja tokologo ye kgolo. Ba be ba bitšwa di-MA. Di-AR di be di laola setšhaba bjalo ka borena, mola di-MA e be e le baithuti le moya ya tokologo.

Julie, AR(2), e be e le kgošigadi ya batho ba AR gomme a phela bophelo bjo bobotse moo a bego a filwe tšohle tšeo a kilego a di nyaka. Ge nomoro ye kgolo e abetšwe motho, ba a hlokomologwa setšhabeng. Ka moo, Julie o be a lekanyeditšwe kudu.

Mantšiboa a matswalo a gagwe a mengwaga ye 21, a tšea sephetho sa go sepela ka serapeng sa mošate. A bona monna yo a aperego diaparo tša kgale tšeo di tšhetšwego ke pente ye mpsha le ya kgale, yo a bego a mo pentela seswantšho. Ge a retologa gomme a mo lebelela ka mahlong a gagwe, ka bobedi ba ratana. Ge a mmatamela, a lemoga gore ke karolo ya morafe wa MA. Ka morago ga mapheko a mantši le go tšewa bjalo ka ba ka ntle, ba fetoga baratani ba pele ba ARMA.

Ka mengwaga ye 70 ya lenyalo la bona, kopano ya ARMA e fetošitše tšohle, e lebišitše go manyalo a mantši a AR le MA. Eupša se se hlotše sehlopha se seswa go felelela ka tšini ya Kopanyo.

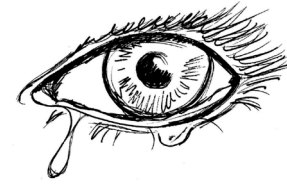
Ba hweditše gore ba amilwe ke kgopolo ya nako; ka fao, ba be ba sa eme ka maotong a bona ka go ba bona, mola dihlopha tša MA le AR tše di hlwekilego di be di eme. Se se dirile morafe wa ARIMA.

Morafe wa ARIMA o fetogile wa ka ntle ga naga. Ba be ba na le mešomo ya fase kudu setšhabeng. Ba be ba tsebega bjalo ka morafe wo o se nago lethabo. Ge tšini ya bona ya kopanyo e be e le godimo, kgethollo yeo ba e ikwago e be le ye mpsha.

Dave e be e le ngwana wa mengwaga ye 14 wa ARIMA(6,7,6). O be a le gare ga batho ba go se fetogefetoge kudu ka gobane tšini ya gagwe ya kopanyo e be e le 7. O be e etšwa go lelapa le lengwe la bohloki bja morafe wa go Kopanya ka motseng wa gagwe ka moka. A ikwa a le tee le ge e be e le gore o na le banababo ba bagolo ba bane ba le batswadi ba go mo rata. Batswadi ba bangwe ba botša bana ba bona gore ba se raloke le yena ka lebaka la go tšhoga. Banababo ka moka ba be ba dira o ka re ga ba mo tsebe.

Letšatši le lengwe, ka morago ga letšatši le lebe sekolong, o dutše godimo ga panka ya gagwe yeo a e ratago ka fase ga mohlare wo mogolo. O be a rapelela bophelo bjo bo kaone, gomme phefo ye kgolo ya tliša pampiri ya papatšo maotong a gagwe. Ka go sokologa, o be a le kgauswi le go kgeila pampiri yeo. Gomme a bona "Setšhaba sa Phapantšho" ka ditlhaka tše dikgolo tše di nago tša go gatelelwa, lefelo leo ba bego ba tšhepišitše go dira gore o fapane gannyane. O kwele o ekwa o ka re dithapelo tša gago ga di arabjwe. Ka nako yeo, o tšhabetše sekolong le batswadi ba gagwe gomme a ikana gore o tla boa fela ge a šetše a fapane gannyane, a se sa befile kudu.

Ka morago ga go sepela letšatši ka moka le bošego ka moka, mafelelong a fihla go ofisi ya bohloko ya Setšhaba sa Phapantšho, se se tsebjago e le DS. O bone mothladi wo motelele wa batho, ka moka ba na le ponagalo ya go swana ya tshepo e ngwadilwe difahlegong tša bona. La mathomo, o kwele a bonwa gomme a le lefelong. Seo se bego se tletše dikgopolong tša gagwe e be e le bophelo bjo boswa bjo bo tletšego lerato, lethabo le kamogelo.

Ka morago ga seo se bego se bonagala e ka be ke mengwaga, mafelelong o fihlile ka pele ga kgoro gomme a kopana le potšišo, "Na o na le tefo?"

Se se mo makaditše kudu, gomme ge a lebelela papatšo fase ka letsogong la go ja khutlong ka mongwalo o motelele, o bone mantšu a go hloka tlhompho ao a sa kago a a bona.

O tlogile a fentšwe ka phedišano. O hweditše setulo sa go dula ka fase ga mohlare wa kgale wo o bego o swana le wo o tšwago motseng wa gagwe. Seo a bego a nagana ka sona fela ke gore kholofelo ya gagwe e ile. Ge a phagimiša hlogo, o lemogile mokgalabje - wa mengwaga ye e ka bago.

Monna a mmotšiša, "Na o gabotse, morwa?"

Ka taletšo yeo, o mmoditše tšohle. Mokgalabje o dutše le yena metsotso ye mengwe ye lesome. Ge a sepela, a re, "Seo o se nyakago ga se gona moo."

Dave ga se a ka a kwešiša tlhalošo ya mantšu ao. Ka morago ga iri, mafelelong a hwetša sebete sa go boela gae. Ge a etšwa leribeng, o lemogile mokotla wa letlalo. Ge a bula mokotla, o amogelwa ke gauta; gauta ye botse ye e tletšego seripa sa mokotla wo. Ka gauta seatlaneng, o kitimile a boela go DS.

Ka morago ga tshepedišo ya go fapantšha, o boditšwe gore a dule kgwedi ye tee go fola le go fela a thelele ka botlalo. Nako ya go dula ga gagwe, o lemogile gore ga a kgone go fihlelela karolo ye nngwe ya gagwe. O ikwa a se a felelela, e lego seo mo go yena se bego se utolla go feta go ba le tše di tšweletšego. Difahlego tše di mo dikologilego di ile tša hlohleletša kgopolo ye.

Ka letšatši le lengwe go na le letšatši, o ile a tšwela ka ntle ga lefelo la gagwe la go fola gomme a sepela. A fela a le leribeng la go swana le lona leo. Mokgalabje o ile a tla go yena gomme a mmotšiša ge a le gabotse.

"Aowa, ke fapane fela" a araba.

Mokgalabje o ile a mmtša gore ga a sa fapane. Ge aekwa se, pelo ya gagwe ya robega, gomme a lla.

Ge a lebeletše godimo, o ile a lemoga gore mokgalabje a dutše a sa ba le yena. O ile a makala, gomme pele a ka bolela, mokgalabe o ile a mmotšša gore batswadi ba gagwe e be e le baratani ba ARMA gomme ga sa nka a ikwa a amogelelegile, gore ke yena wa mathomo wa morafe wa go fetogafetoga, ARIMA(1,1,1). Ka maswabi, o be a le bohlale gomme a tla ka DS. Ka tebelelo la go nyama, o ile a re o be a lakatša gore Dave o be a tšere tšhelete yeo go e šomišetša se se sengwe.

Mokgalabje o ile a mo fa lelkere le le khwibidu leo le bego le tla fediša phapantšho - e ya dumelela Dave go boela ka moo dilo di bego di le gona. Ntle le go diega, o ile a tšea lelekere yeo gomme a ikwa a phela gape."

ile a lemoga mafelelong gore lethabo le be le le ka gare ga gagwe nako ye telele. Ntle le go boela institušeneng, o ile a botša bohle ba ba mo theeletšago ka ga botse bja go fapana. O phetše bophelo bja gagwe ka lethabo le go rata go feta motho yo mongwe le yo mongwe yo wa go se fetogefetoge le go hlatsela gore karabo e be e le ka gare ga rena ka mehla.

